

Előfiz. díj helyben:	
Egész évre	8 frt
Félévre	4 frt
Negyedévre	2 frt
Vidékire	1 frttal több.
Hirdetési díj:	
Egész oldal	20 frt
Fél oldal	10 frt
Negyedoldal	5 frt
Ezenfelül minden hirdetésnél 30 kr. kincstári illeték fizetendő.	

SZABADSÁG.

MEGJELNIK HETENKINT HÁROMSZOR:
VASÁRNAP, KEDDEN és CSÜTÖRTÖKÖN.

— Egyes szám ára 10 kr. —

A szerkesztőség és kiadóhivatal:	
VII-ik kör, Virág-utca, 837-ik házszám.	
Ugy a kéziratok, mint a hirdetések ott vétetnek fel.	
„Nyitlér” sora 15 kr.	
Kisebb hirdetéseknel minden szó után 5 kr. és a kincstári illeték számítatik.	

Palics télen.

A mi kedves nyári kirándulási helyünk nem oly elhagyatott télen sem a minőnek itt a városiak gondolják. A nyaraló tulajdonosok közül naponként többen rándulnak ki dolgoztatni, hogy a nyár készen találja kertjüket.

No de ez így volt rendszerint.

Az idei tél abban különbözik a többitől, hogy sokfelé építkeznek.

Az évad bezárta óta eddig ha t, csinosabbnál-csinosabb villa épült és van épülőfélben, s ha a tavasz beköszönt, hisszük hogy új kép tárul a kirándulók elé. A magánosok dolgoznak, költenek, iparkodnak emelni a kies liget környékét, sőt legujabban még egy nagy testület, a sz. Ferencz-rendi szerzetesek társháza is telket vásárolt, hogy ott egy, a kor izléséhez illő nyaralót emeltesse *kápolnával* berendezve, a hol a rend tagjai közül azok, kiknek szükségük leend reá, üdülést keressenek.

Csak a hatóság nem tesz semmit.

Epen semmit.

Pedig a gazda maga a hatóság, és a gazdának illenék előljárni hogy példát nyújtson a magánosoknak is, hogy emelné saját anyagi érdekeire való tekintetből is a maga vagyonát.

Ébredjenek fel végre, tegyenek valamit, ha példát nem tudnak adni legalább kövessék a példaadó magánosokat, a kik igazán köszönetet érdemelnek a házigazdától. Lássuk már egyszer hogy a mi tanácsunk is tud valamit produkálni *Palicson, télen*.

A helybeli ovodák karácsonfája.

II.

Ezen és még több más nehézségek lehettek okai annak, hogy a t. Tanács az ovodai karácsonfa ünnepélyeknek az eddigi szokás szerinti megtartását határozta el.

De azért találkoztak (s remélhető, hogy lesznek jövőben is még több) gyermekszerető nemes és gyöngéden érző szívek, akik az ovodákban mutatkozó ruhahiányt is tehetségök szerint pótolni sietnek, mint ez a múlt héten ovodámban is történt.

Ugyanis Kuluncsics Félixné, Bauer Dávidné, Szilasi Károlyné és Weisz Miksáné urhölgyek oly bő mennyiségben küldöttek

ovodámba használt de még jó állapotban levő gyermekruhákat, hogy a mutatkozó hiányt körülbelül fedezhetjük, annál inkább, miután nevezettek kivül még Lichtneckert Andrásné urhölgy is 2 szegény fiúcskát és 2 apátlan árvaleánykát, karácsonra egészen új ruhába fog öltöztetni.

Találkozott néhány kritikus, a ki megrotta az ovodás bácsit, hogy a Karácsonfa-ünnepély föntartását (társaival és sok száz szülővel, köztük sok más vallással együtt) óhajtja és hogy nem sajnálja az e végből tett lépéseket. Ezen jó urak lehetnek igen gas és tisztességes férfiak, de annyi bizonyos, hogy nem szeretik a kisdedeket, és így nem is törődnek legkedvesebb és legidilbb örömeik iránt. Midőn mi, ezek iránt szeretetből érdeklődtünk, akkor csak hivatásunkat, kötelességünket teljesítettük. Avagy talán jobb lett volna az idő alatt a 32 babával, politikával, vadászattal, vagy a legfrissebb újdonságokkal foglalkoznunk? Kinek mi kifogása lehet az ellen, ha (a mint ez más helyeken még többször is történik) egy jószívű gazdag urnőnek saját kérelmére 4 kisdedei jelöltem ki ovodámban, általa felruházandókul? És ha ezen szép és örvendetes jótékonyt kisdedeimnek alkalomszerűleg fölemlítve, néhányan ezek közül is, saját ruháikból hoztak szegényebb társaik részére; nem tudom felfogni, hol itt a megrovásra méltó? még azon esetben is, ha valamely nyomorban sínylő kisded, vagy család fölsegélése végett csakugyan kisdedeim szülőihez fordultam volna, — ami, ha nem is most, de 32 évi kisdedóvóságom alatt — bevallom — néhányszor csakugyan meg is történt.

Biztosítom az illetőket, hogy, ha — tekintve az emberi sors változandóságát — ők vagy övéik is bármikor segélyre szorulnának, az ő részökre is készséggel gyűjtenék, s adnék magam is, amennyi tellenék. — De mivel úgy gyanítom, hogy tisztelt bírálóink még ovodai Karácsonfa-ünnepélyen nem voltak, kérem jöjjenek el legközelebb! Szívesen látom őket! — és a sok mosolygó és örvendő kis arcok láttára, hiszem, kegyesen megbocsájtanak, valamint nekik is az ovodás bácsi.

Remélni lehet, hogy miként itt ugy többi ovodáinkban is lesznek még több hasonló neme szívű gyermekbarátok, és majdan ezen örvendetes és gyöngél jótékonyt évről-évre úgy el fog nálunk terjedni, hogy a Karácsonfa ünnepély eddigi módjának föntartása mellett a ruhátlanok is föl fognak ruháztatni, amint azt a tek. Tanácsnak több tagja óhajtotta, annélkül: hogy ezen fölruházás a városi pénzártnak csak gy krajezarjába is kerülne.

Tudom, hogy aki a szükölködöt gyámolítja, azt nem emberi gyarló köszönetért, hanem annak kedvéért teszi, aki azt parancsolta, hogy: „akinek 2 kenyere, vagy ruhája

van, adja oda az egyiket annak, akinek nincs“. Ámde engem a jótékonyt gyakorlásának szemlélete, amelynek a kisdedek szívébe való beoltása ugyis hivatásomhoz tartozik, oly boldoggá tesz, hogy kedves kötelességemnek tartom ezért ugy az illető szegény kisdedek, mint szülőik és magam nevében is föntemlített jötevőknek imittnyilvános köszönetet mondani.

Szabadkán, 1891. évi decz. hó 14.

Völgyi Lajos,

beltéri 4. körű kisdedóvó.

Tanügy.

A bács-bodrogh vármegyei közs. tanító egyesület szabadkai jkőre f. évi december hó 19-én d. e. 9 órakor Szabadkán a Prokes-féle ház II. emeletén levő rajzteremben tartja meg őszi jkőri ülését. Az ülés tárgyai: Gyakorlati tanítás a III. oszt. számtani köréből. Tárgy: „a sorozás fogalma“. Előadó Balás Anna. — Haraszti Gyula és Handelsmann Antal körű tagok fölolvassák a következő tételről irt dolgozatukat: „Általános és nagyrészben alapos lévén a panasz a népiszkolai tanulók hanyag és szabálytalan írása miatt; adassék elő a szépirástanítás célhozvezető módszere.“ — A nagyegyszeregy tanítása. Előadja Handelsmann Antal. — „A természetrajz tanítása a népiszkolában“ című dolgozatát felolvassa Gurecsán István. — Kirándulás a mezőre tanítványokkal; leírás alakjában bemutatja Haraszti Gyula. — Indítványok.

Közgazd., ipar, kereskedelem.

Pálinkamérés és a vasárnapi munkaszünet. Egy keresk. kamara nemrég azzal a panasszal fordult a kereskedelmi miniszteriumhoz, hogy egyes hatóságok az ipari munkának vasárnapi szüneteléséről szóló t.-cz alapján f. évi július 1-én kiadott keresk. elmi miniszteri rendelet II. 9. pontját akként értelmezik, hogy a bor-, sör-, és pálinkaméréssel foglalkozó üzletekben vasárnap pálinka nem árusítható. — Erre a következő leirat érkezett: „Tudomás és mihez tartás végett a miniszter ural egyetértőleg ezennel értesitem, hogy a hivatott rendelet csakis a kizárólagosan pálinkaméréssel foglalkozó üzletekre nézve nem állapít meg kivételt, azonban a bor-, sör- és pálinkamérésre jogositott keresk. üzletekben az ott szokásos italok, tehát pálinkaneműek is, amennyiben ilyenek előrusítására az illető az italméresi jövedékről szóló törvények és szabályok értelmében jogositva van, vasárnap egész nap kimérhető. A miniszter helyett: Lukács György, államtitkár.

Megtagadott engedélyek. A pénzügyminiszter intézkedett az iránt, hogy újabb dohánytermelési engedélyek ezentúl ne adassanak ki. Az idejéig dohánytermelés ugyanis mennyiségileg oly kedvező, amilyen ember emlékezet óta nem volt. A kincstár ennek folytán már az idén is költségvetésileg előirányoztnál jóval nagyobb összeget, a jövő évben ötmillió forinttal többet kénytelen dohánybevételekre fordítani; ugy ezen körülmény, mint az, hogy az osztrák jövedék számára nálunk termelt dohánymennyiségének további fokozása alig lehetséges, szükségessé tette a pénzügyminiszternek szóban forgó intézkedését.

Irodalom, művészet.

Színészet. F. hó 14-én hétfőn „Nap és Hold“ meglehetősen üres ház előtt. A végéig zenés operette szépségei csak törtéve kerültek a közönség elé. Pálffy Nina (Manóla) jó volt, Kállai Luiza (a Hold) igen csinos megjelenés volt s éneke is nagyjából sikerült. A „hármás“ ének kiválóan sikerült, ami úgy Pálffy Nina, mint Kállai Luiza érdeme. Karacs, amiről talán nem tehet, rekedt volt és szerény mértékben akart csak benne részt venni és volt olyan ügyes, hogy nem rontott. Bethleni (Don Brazeiro) mindenestre jobb volt, mint amilyen a színművekben szokott lenni, de azért inkább a népszínműben tud helyt állni. Mikey bácsi, vagy tul van halmozva szerepekkel, vagy rosz hete van, mert tőle a közönség elégit ki.

Kedden a „Vasgyáros“ egyes részeiben sikerült, amnyiban, amennyiben Rónayné B. Etelről van szó, akit valóban színészeink mintaképéül merünk odaállítani. Művészet, szereplés és nemes ambíció, amiért is közönségünk tapsokban bőven jutalmazta. A ház gyönyörűen telt volt. Rónai is jó volt a darabban. A darab ezenkívül csak kinlódás volt. Azontul egy kis adag izléstelenség Mikei részéről, aki rosszul és nem helyén tréfál csak azért, hogy eltussolja a darabban a szerep nem tudásból eredő fogyatékokat. Csókáné meglehetősen helyét állta, Gyurmann Alice, játéka is bár jobb is szokott lenni nem ártott a darabnak.

Karácsonyi ajándékot. Lauffer Vilmos ismert nevű budapesti könyvkiadóknál megjelent „Columbus Kr. Amerika felfedezője“ című ifjúsági írat Jubileumi kiadásnak tekinthető, miután 1892. évi augusztus hó 3-án 400 éves fordulójára lesz a Columbus által megindított felfedezési utazásnak, és emellegyva a nevezett ifjúságiírat mint nagyon alkalmas időszíntéri karácsonyi ajándéknak különösen ajánlható — Beszélyek távoli vlágrészekből. Campe és Cooper után fordította Györy Ilona. 5 színyomatu képpel. Tartalma: Cortez Ferdinand Mexico meghódítója Tört. beszély Campe J. H. után. — Pizarro Ferencz. Peru meghódítója. Tört. beszély Campe J. H. után. — Woolston M. Az amerikai Robinson. Elbeszélés Cooper után. — A vörös kalóz. Elbeszélés az ifjúság számára Cooper után. Ára kötve 1 frt 40 kr. — Columbus Kristof Amerika felfedezője. Melrose A. képeivel. A magyarzó szövegét írta Cristian V. Ára kötve 1 frt 20 kr. Bogárgyűjtő (a kis). A bogarak ismertetése és utasítás azoknak gyűjtésére. A német eredetiből fordította Bein Károly tanár. 4 színyomatu táblával. Ára 1 frt. — Messze nyugaton. Elbeszélések Észak- és Délamerikából. Az ifjúság számára, írta Pajeken Frigyes, fordította Györy Ilona. 4 színyomatu képpel. Ára barna vászonkötésben 2 frt 40 kr. — Virágok az utfélen. Öt elbeszélés fiatal leányok számára. Irta Ludwig Julia, átdolgozta Györy Ilona. 4 színyomatu képpel. Ára szürke vászonkötésben 2 frt 40 kr. — Kedves Piczikének. Külseje egy palatáblához igen hasonl. 15 képes táblával és egy szöveglappal a szemléleti tanításhoz. Ára egy csinos tokban 2 frt.

Közönség köréből.**)

*) E rovat alattiak díjmentesek. Szerk.

A szabadkai izr. szentegylet (Chevra Kadischa) melynek célja volna humánitást gyakorolni, a napokban oly eljárást követett, mely sehogysem felel meg az egylet alapszabályainak, s ennek intencióinak. Ugyanis egy szegény sorsu asszony elhalálozván, férje a szent egylet által követelt 5 frtnyi gyászkoosi díjat nem bírta letenni, s így kénytelen volt a halottat egy rongyszedő zsidó egylovas tagligáján — a járókelők megbotránkoztatására s az utcái gyerekek gunyos kísérete mellett a temetőbe hurezoltatni. Szegény a szentegyletre, de szegény az egész szabadkai zsidóságra is! Mert ezektől egyáltalán azt teszik fel, hogy humánusok! Pedig ha egy félig-meddig vagyonos, vagy plane nem helyi illetőségű halott előfordul, akkor a szentegylet a temetkezési engedély díjait annyira felszólja, hogy ebből a szegény sorsu halottnak nemcsak a gyászkoosi, de az egész temetkezési díjakat elengedhetné, ami különben is morális kötelessége volna a szentegyletnek, anélkül, hogy a szentegylet kasszája a legkisebb megrövidítést szenvedné. Nem érdemli meg az egylet, ilyen eljárás után, hogy a szent címet viselje, s ideje volna már, hogy az élethossziglan megváltasson, de az egylet érdekét előre haladott kora folytán képviselni továbbá már nem képes elnököt. — ha másképp nem lehet — nyugdíjazás utján, leköszönni kényszeriténék. De hát nem lehet, mert az egylet egy 800 frtos olajfestményü arckép által megörökítette magának az örökös elnököt s ezt a csekély összeget, mely jótékony célra krajczáronként befolyt, csak le kell az elnökkel szolgáltatni akárhogy is. Több világosságot kérünk a szentegylet részéről. Közeledik a XIX. század befejezése!

Egy egyleti tag.

HIREK.

A „Szabadkai iparos ifjak művelődési kör-“ében megtartott felolvasás, varakozáson felül sikerült. A szép számban megjelent közönség a legnagyobb meglepéssel fogadta Szilágyi Dezsőnek a színészi életből tartott kedélyes felolvasást nemkülönbén a közönség kérelmére előadott monológot. Felolvasót számtalan taps és éljennel tüntették ki az ottezők, ki azt meg is érdemelte, mert az egy óráig tartott felolvasás, jóízűen megkacagattatta a jelenvoltakat. Ezután Kelemen János „Karácsonyjé“ című költeményt szavallta el hatáson, s ezzel véget ért a minden tekintetben sikerült felolvasás.

Megégett gyermek. Folyó hó 4-én Bajnai Bartus kelebiai lakos feleségével együtt bejött a városba és 6 kis gyermeküket, — kik közül a legidősb 13 éves — magukra hagyták. Hozzáérkezvén a 6 éves József nevű fiúcskát az ágyban összeégyve holtan találták meg. 8 éves Miklós testvére állítása szerint Bajnai Miklós szomszédgyerek okozta volna a megégetést, mert ez lüzet rakott a gyermekek körül és pipázott is. A vizsg. megejt.

Felolvasás. A „Szabadkai iparos ifjak művelődési kör-“e f. hó 20-án vasárnap délután 2 órakor felolvasást tart. Felolvasást tartja Szendrei Imre. A t. tag urak és a m. t. érdeklődő közönség tisztelettel meghivatnak.

A tisztviselői fizetések felemelése. A tisztviselők már teljes egy esztendő óta lesikvárják, hogy fizetésük felemelésének sürgős kérdése elintézését nyerjen. A türelem rózását terem, ők nem vártak hiába. Mert most, a folytonos tervezgetés után, csakugyan történt valami ez ügyben. Az, hogy mint hire jár, a minisztertanács végleg elvetette a fizetések felemeléséről szóló törvényjavaslatot. E helyett javaslatba fogják hozni, hogy 1892 július elsejétől kezdve az állami tisztviselők az eddiginél nagyobb „működési pótlékot“ kapjanak. Hát ez még megjárna; csakhegy a kiszivárgott hírek szerint ez a működési pótlék olyan csekély lesz, hogy azzal a tisztviselőknél egyáltalában nem lesz segítve. Főleg a nyugdíjba menő tisztviselőket sújtja a dolog, mert a nyugdíj megállapításakor a „működési pótlékot“ nem veszik figyelembe. Ez lenne csak az igazi „nesze semmi, fogd meg jól“.

A világ legnagyobb városa. Érdekesnek tartjuk közölni, a mit ezen csoda városról egy lapban olvastunk. A világ legnagyobb városa, Angolország fővárosa: London. 312 kilométer területen fekszik, azaz 48 ezer holdnyi területen. A városon keresztül folyó Themsen 48 híd van. Van 1450 temploma, 2100 kórháza, 2200 postahivatala s 76 színháza. Házátszáma 547.410. Évenként 2000 új ház épült Vasuta évenként 200 millió utast szállítanak. Lakosságának száma az 5 milliót meghaladja, tehát majdnem annyi, mint Magyarország népességének egyharmada. Ilyen az újkori Babilon.

Törvénykezés.

A mulasztást ekövető bírák és bírósági hivatalnokok ellen a kártérítési kereset, illetve fegyelmi eljárás a mulasztásnak az illető pénzügyi hatóság tudomására jutásától számított egy éven belül folyamatba lévően teendő, nehogy a kincstár kártérítési igénye elévüljön, arra utasítottak a pénzügyi hivatalok, hogy mihelyt az 1881. 34. törvényeikkötődik és kilenczedik szakaszában foglalt határozmányokba ütköző mulasztásoknak, jutnak tudomására, erről azonnal jelentést, tegyenek a pénzügyigazgatóságnak, ez pedig ne várja be, míg az illeték kiszabatik s az a beadott fellebbezés folytán az illetékes hatóságok által elévülés címén törlésbe hozatni rendeltetik, hanem úgy a tudomására juttatott, mint az általa megállapított mulasztásokról, a kártérítés érvényesítése céljából esetre s haladék nélkül tegyen a miniszteriumhoz indokolt jelenést.

(Agyonlötte a feleségét.)

Ő FELSÉGE A KIRÁLY NEVÉBEN a szabadkai kir. törvényszék, mint büntető bíróság az 1891. évi november hó 7. napján tartott nyilvános ülésben szándékos emberölés büntette miatt fogva levő Futó Karó István elleni bünygyben, a befejezett bünyvádi vizsgálat alapján, a kir. ügyésznek f. évi november hó 4. napján 9743. szám alatt kelt indítványa folytán következő határozatot hozott:

Vádolt Futó Karó István vizsgálati fogságának fentartása mellett a b. tkv. 279. §-a szerint büntetendő szándékos emberölés büntette miatt vád alá helyeztetik.

Minek folytán ezen bűnyben megtartandó végtárgyalásra határnapul 1891. évi deczember hó 16-ik napjának d. e. 9 órája alulirt kir. tvszék tárgyalási termében kitűzetik.

Mely határnapra Futó Karó István vádlott a fogházból elővezettetni rendeltetik azzal, hogy jogában áll védőügyvédet választani.

Ezzel egyidejűleg azon esetre, ha vádlott védelem választási jogával élni nem akar, dr. Balogh Lajos szabadkai ügyvéd hivatalból védőügyvédül kineveztetik. Jogában áll vádlottnak ezen határozat ellen 8 nap alatt írásban beadandó felebbezéssel élni.

Ezen végtárgyaláshoz a kir. ügyész indítványához képest Szegzárdi Gyula, Balázs Piri Félix, Braun Jakab, Szekeres András, Milla Ferencz, Kozla Dánielné, Erdődi Ferencz, Kozla Dániel és Sevolik István tanuk megidézetteti rendeltetnek.

Miről a kir. ügyész és dr. Balogh Lajos jelen határozat kézbesítésével értesítetik.

Indokok:

Az 1. n. sz. a. rendőri náomozás iratai szerint Futó Karó Istvánné sz. Czékus Mária f. é. aug. 3-án déltájban az utcán, férje által meglövetvén, súlyos sérüléseket szenvedett; nevezett nő azonnal kórházba szállított, s ott a b. n. sz. alatti szerint aug. 20-án elhalt.

A hullájáról felvett 7. n. sz. a. bonczkönyv s erre alapított szakértői vélemény megállapítja, hogy a halált nagyfokú tüdő és mellhártya lob, ezt pedig a mellüregbe behatolt két lövés okozta. Vádlott beismeri, hogy ő lötte meg nejét és pedig azért, mert neje őt elhagyta, s ismételt kérések daczára visszatérni nem akart.

Vádlott ugyanis előadja, hogy nejével — kinek a 19. n. sz. alatti szerint az 1875. nov. 10-én kelt egybe — házasságuknak csak első 3 éve alatt élt békességben; azután a nő — mint vádlott mondja kikapós lett, s e miatt e családi béke többször megzavartatott, de ismét helyreállt; míg nem azelőtt mintegy 4—5 évvel a nő férjétől elhurczkolt, s bár hetenként egy-két napra elment férjéhez, oda állandó tartózkodásra többé vissza nem tért.

A folyó évi nyáron az esetet megelőző 3 hét alatt a nő nem látogatta meg férjét s gyermekeit, miért is vádlott aug. 2-án délelőtt elment anyósához — kinél vádlott neje tartózkodott — s hívta haza; a nő a hívásnak nem engedett; s hajhatatlan maradt akkor is, midőn vádlott a kérelmét még az nap este, s másnap reggel újból ismételte.

Ekkor augusztus 3-án délelőtt vádlott egy forgó pisztolyt vásárolt, s midőn déltájban az utcán nejével találkozott, s a nő a már számtalanszor hangoztatott kérésére nemesak tagadólag, de felette sértő, durva módon válaszolt, vádlott nejére előbb közvetlen közelből egy, majd midőn a nő az utca másik oldalára átfutott, egy második lövést tett; a nő megsebesülve lebukott egy boltba, vádlott pedig Balázs

Piri Félix rendőr által nyomban elfogott.

Vádlott által beismert s a vizsgálat egyéb adataival is támogatott azon tényállás alapján, vádlott jogosan terhelhető azzal, hogy nejét szándékosan megfosztotta életétől, s minthogy ezen szándéknak előre megfontolt volta vádlott idevonatkozó tagadásával szemben meg nem állapítható, ennél fogva vádlottat fent minősített bűntett miatt vád alá helyezni ketlett.

A vizsgálati fogság fentartását a cselekmény súlyosvolta indokolja.

Szabadka, 1891. nov. 7-én, a kir. törvényszék.

Gábris,
jegyző.

Vasdényey,
elnök.

* * *

Ezen törvényszéki határozat alapján a végtárgyalás tegnap tartott meg. Vádlott megtörve ismételte beismerését, s a tanuk csak támogatták azt. A kir. tvszék Crainiceanu Mihály elnöke alatt dr. Dekker Gyula és Magay Sándor bírák, dr. Sélley Barnabás ügyész és Kerekes János jegyzővel alakult meg. A védelmet Szalay László vezette. A vád és védelem meghallgatása után Futó K. Istvánt a törvényszék szándékos emberölés bűntettében mondotta ki bűnösnek és ezért 5 évi fegyházra ítélte, betudván neki 3 havi vizsgálati fogságot.

A végtárgyalásban, mely este 5 $\frac{1}{2}$ órakor fejeztetett be szokatlanul nagyszámu hallgatóság vett részt.

*

Az elítélt regénye.

Futó Karó István házas élete elbeszéléseivel kezdte meg kihallgatását. Több mint egy óra hosszáig panasolta el élete sorát, melyből az tűnt ki: hogy ha van pokol a földön, ennek az embernek az élete felért egy pokol szenvedéseivel és a szerencsétlen ember még ma is sóhajtozva emlékszik vissza arra az asszonyra, a ki egész életét megtörtönte.

Az elnök kérdéseire a következőleg beszélt el az előzményeket:

„iskolába nem járt soha, 9 éves korában elkerült a szülői háztól s úgy nőtt fel, mint a dudva, szabadon, senkitől nem ápolva, senkitől nem szeretve. S mégis megtanult írni olvasni — mint ő maga mondá — csak úgy az emberek között. Feleségével 1879-ben ismerkedett meg mint szőlőpásztor. Meglátta a csinos leányt egy kukoriczafosztáson, megszerette, feleségül kérte s a leány igent mondott. A házasság több mint három éven keresztül eléggé esendes volt s a szorgalmas ember semmiből összekuporgatott több mint egy ezer forintnyi vagyonkát. Ekkor véletlenül belekeveredett egy kisebb verekedésbe, mely miatt egy havi fogházra ítéltetett.

És itt kezdődik a pokol. Mig ő fogva volt, felesége viszonyt kötött egy börtönörrel amit a férj kiszabadulása után azonnal megtudott, mert az asszony eféléből nem tudott titkot csinálni. De a férj szerette feleségét, megbocsájtott neki, sőt különösen becsülni kezdte újra, amikor az asszony egyik helybeli ügyvédi irodában írást adott arról, hogy visszatér a becsület útjára.

De hát az írás sem ért semmit, mert természetesen e félét írásban biztosítani nem is lehet.

Házasságtörés a házasságtörést érte, fér-

jét megmérgezte, és ezt a bíróság előtt beismerte.

És a férj ismét megbocsátott neki.

A czéda élet újra kezdődött, s bár az asszony gyermekei is kezdetek felnőni nem hagyott alább gonoszágaival. Eladta saját 15 éves leányát, s ő maga is nyilvános helyre állott hogy a bűn ösvényén minél mélyebbre sülyedjen.

És a férj még mindig szerette s újra megbocsájtott neki.

Hazacsalta lakására azzal, hogy kisleánya meghalt, s mikor e hírre az asszony csakugyan megnézte régi tűzhelyét, a férj újból talán 100-szor könyörgött neki, hogy maradjon családja körében. Nem, ismét csak az volt a válasz amikor látta, hogy a kisleány nem halt meg csak aluszik. Az ezt követő napon találkozott feleségével, és mikor könyörgésének újból nem lett eredménye, lelőtte a nyílt utcán.

Hosszu volna vádlott panaszát elmondani s nehéz is lenne a részleteket pontosan felsorolni, hiszen egy órai panasz után vádlott maga is azt a kérést adta a törvényszék elé: adjanak egy füzetet majd leírja ő azt „egy könyvbe“ mert azt így elmondani ilyen rövid idő alatt nem lehet.

CSARNOK.

Egy huzás a saktáblán.

Már másfél hete kokettiroztam Miss Elenával.

Miss Elena nevelőnője volt la comtesse Arabellának — az öreg gróf arckép után hozatta Londonból — (mintha a szép arctól függne a tudományos képzettség) hanem hát az angol órákat inkább az öreg gróf hallgatta, Arabella comtesse pedig addig lovagolt.

Szerény magam pedig nevelője voltam Adorján grófnak, de az most, a tudomány-szomjtól üzve egy orpheum szépség társaságában tanulmányuton volt Amerikában — én tehát hogy a kenyeret hiába ne egyem az öreg grófnak prelegáltam.

Miután másfél hét untig elég volt miss Elenának, hogy megunja a solid mulatságot, vacsora után, mikor az öreg gróffal szokott sakkozni — azt mondta, hogy vegyem át tőle a játszmat, egy percre ki akar menni s mikor leültem, gyengéden megérintett a könyökével s kiment.

— Jesz! értem! dörmögtem fogaim közt, azután műértő arccal néztem a figurákat

— Ön huz, mordult rám a gróf.

Bolond eset volt ez kérem, én huzzak, mikor nem tudok sakkozni, s játszam idebenn mikor miss Elena beszélni akar velem odakin.

A gróf türelmetlenül várta a huzást, elszántam magamat s elkeseredetten kaptam fel a királynét, s elsassiroztattam a tulsó lodalra s ezzel is kifejezést adtam ellen-szenvennek a magasrangu hölgyek iránt.

Nem tudom mi értelme lehetett a huzásnak, mert az öreg gróf nagy gondolkodásba esett utánna, s észre sem vette, hogy felkelek az asztaltól s kisurranok a szalonból.

Miss Elena várt rám, a folyósó végében egy petroleum lámpa fényénél.

— Mis Elena parancsoljon velem.

— Uram, ön az ön sötét szemével két hét óta legelész az én ábrázatomon, anélkül, hogy ennél tovább menni merészkedett volna szabad tudnom, hogy mi célja van velem?

— Kisasszony! Ön tizennyolc éves, neve Gresham Elena, született Dowerben, termete magas, arcza csinos, haja szőke, orra rendes, fogai épek — a személyleírás szerint de ezentul az nem tartalmaz más tudósítást ön felül, én pedig mielőtt tovább merészkedném — egyebeket is szeretnék megtudni.

— Várom kérdéseit.

— Nemde kisasszony, kegyed nem talál rutnak?

— Sőt szépnek!

— S nem vette sértésnek forró pillanataimat?

— Sőt a gróféihoz képest nagyon kellemesnek találok azokat.

Most kettőt sodortam a bajuszomon:

— Kisasszony én szegény ördög vagyok — el nem vehetem, erényétől pedig meg-rabolni nem akarom, de ha azt gondolja fiatalok vagyunk mindaketten, s felejtve a jövőt — éljünk a jelennek, — én nem lévén semmi jónak megrontója, — várom parancsait.

Miss Elena elnevette magát:

— Hát maga csacsi, mért nem szólt előbb, hogy ilyen jó fia . . .

Besurrantam a szalonba, lépteim zaját elnyelte a süppedő szőnyeg. odaültem az asztalhoz, a gróf nem vett észre — az a huzás valami nagyszerű lehetett, mert még mindig azon gondolkodtam.

Néztem az órát, mióta visszatértem a szalonba, elmúlt öt perc s a gróf nem mozdult elmúlt megint öt perc s az óra negyedet ütött, most felpillantott, azután boszusan szét szórta a figurákat, — a gróf feladta a játszmat.

Az a huzás valami nagyszerű lehetett! — miss Elena ott állt a hátam mögött s csendes elégedett mosoly fénye árasztá el szép arcát.

Hortoványi Jenő.

REGÉNYVILÁG.

Bolygó tűz.

(22)

— Regény. —

A „SZABADSÁG” számára írta:

Boross Vilmos.

(Folytatás.)

Uhornay ezredes egyik Párisban élő rokona, kinek szintén utasításul adatott, hogy az ifjuval meg kell utáltatni a női nemet, a Folies Bergère-be, a budapesti Orfeumhoz hasonló helyiségekbe egykor elcsalta ugyan a fiatal Uhornayt, de ez a szemtelenül pikáns „műsor”-on, leginkább pedig az italokat és hideg étkeket kiszolgáló félmeztelen hölgyek tolokodásán s kecséiknek nyilvános és olcsó (egy vacsora, egy pohár pezsgő, sőt néhány cigarette-ért) kínálgatása miatt annyira megbotránkozott, hogy többé sem ide, sem az ennél előkelőbb Ambigu-comique-be elvihető nem volt.

A mint a fenségéstől egy lépés a nevetséges, a szerelem közelében éppen úgy ólálkodik a gyűlölet. Lángeszt az örület, szerelmezt a gyűlölség nyomon szokott követni. A nőt meggyűlölni könnyű dolog, különösen ha a férfinek csak csalódás jutott osztályrészül az életben. De megutálni . . . ? Ez több, mint meny nyire egy kétségbeesett, összezuzott, kihűlt férfiszív képes. Egykori imádottnak tárgyát a férfi utálni soha sem fogja, még ha oka lenne is ezt tenni. Szánni szokta azt a szerencsétlent, ki a szüzi szerelem ódenéből a

piaczikéj posványába sülyedett; de utálni, nem utálja őt soha, soha.

A nőt megutálni csak igazi orgiák közepett lehet. Akkor midőn kivetkőzve minden nőieségből, részegen karból karba dől, szemérmetlen lesz és fajtalaná válik. Mikor az erkölstelenség munkájában kimerülve, összeroskadva a földön fetreng és még akkor is, midőn a dözsölő, félig állatokká vált férfifársaság összerugdosta — szerelmet kínál. Ah, mily undorító látvány az ilyen állatasszony!

Páris hazája, melegágya az e fajta hölgyeknek. Az ezredes ezt jól tudta, de rosszul számított. Szerelmében először csalódnia kell a férfinek, hogy orgiákkal üljön s hogy képes legyen a női nem megutálására. A szerelemmel és reménnyel egyaránt eltelt férfi az e fajta nőket kerülni szokta. Szerencsétleneknek tartja őket, bukásukért, aljasságukért a társadalmat, a — férfit vádolja és ha akaratára ellenére mégis közéjük kerül: a becsületes nőket annál tisztábbaknak, annál magasabbabb lényeknek tekinti.

Ifju Uhornay előtt is a reggeli miséket ájtatosan hallgatni szokott imádottnak lény szüzi alakja jelent meg, mikor a „Folies Bergère” pazarfényű első emeleti helyiségeiben a tüllruhás ledér leányok körülvették s szinte erőszakolták, hogy tapintsa meg illatos rizs-porral vastagon bemázolt keblüket, karjukat, hajszál finomságu selyemharisnyákba bujtatót — lábikráikat s a legruganyosabbakat válassza ki magának. Majdnem szétszedtek érte, mert — mint mondták — szomszások.

E hölgyek érintése mint csalán égette az ifjut, az erőszakkal és hirtelen ajkára nyomott csókok kigyómarásként sajogtak ajkszélein.

— Haza, haza! — sugta kísérője füleibe, s fődetlen fővel rohant el a ragyogó épülethől.

Ő ő! volt minden gondolata. Remegés fogta el a viszontlátás gondolatára. Ha majd újra szemben lesznek egymással! Ő maga az oltár előtt, a leányka rendes helyén a padban, Észreveszi-e, hogy megjött? Észrevette-e, hogy két hónapig hiányzott? Ah, ha tudná, ha sejtelné volna a leánynak az ő lángoló szerelméről, tekintetével adná értésére, hogy a viszontlátás örömeiben osztozik! És ha nem járna többé templomokba? Ha párja akadt volna a kis gerlének kivel elrepült messze, messzire, boldog nászutra? Mi lenne akkor? . . . Tenyerébe hajtotta fejét és elborult arccal gondolá: Mi? Halál . . . halál! De ő ott lesz. Miért is ne lenne ott? Hiszen még olyan fiatal, ki vinné most még nászutra? Ott, ott lesz. Mire után a templom homályos bejáratánál, az orgona alatti sötét csarnokban meg fogja várni. Szólni fog hozzá, feltárja előtte szíve rejtett titkait . . . A leányka meghallgatja. Igen, ő a nagy feszület árnyékában meghuzódva hallgatni fogja az első szerelem lágyan suttogó szavát. Mig beszél hozzá, gyöngéden megfogja a leányka habkezeit, esendeseu térdre ereszkedik, oda a feszület bárosny számolyára és Jézus Krisztusra teendő esküvel erősíti meg szavainak igaz voltát. Megkérdezi tőle nevét. Aztán majd a nevéen szólítja — álmaiban. A szőke angyal meg fog ijedni, megsugja a nevét, reszketve, hallkan, visszafojtott lélekzettel „igen”-t susog és . . . és kisurran az ajtón. Mire a hívők nagy misére gyülekeznek, ez mind mind megtörtént. Senki nem látja, senki nem hallja. . .

Ezek voltak az ifju Uhornay párizsi álomképei. Mit bánta ő a világvárost, mit az

egész női nemet! Egy nővel, egy leánykával törődött csupán, csak egyről ábrándozott, kinek szüzi szemérme, ártatlan tekintete szende arcza annál ragyogóbb színben tűnt fel előtte, mentül tovább kényszerült tőle távol a nagy- és félvilági hölgyek körében élni.

Mint a szabadság napja után sóvárgó rab, várták, számlálták az órákat. A Champs-Elysées tarka fasora sötétzöld gesztenyefáival és megszámlálhatlan fogataival, a kedves boulognei liget csöndes tavával, hattyuival, illatos virágaival, enyhe balzsamos levegőjével unalmasakká lettek, úgy a bárónő, mint az ifju előtt. Haza vágytak. Végre eljött a szabadulás órája is. Mikor újra vonaton ültek s hátuk mögött Páris körvonalai mindinkább kisebbedtek: szivrepesve mondták halát a mindenhatónak, hogy végre elhozta reájuk ezt az áldott napot.

Rákospalota állomás előtt a kis bárónő még egyszer megigézte fiának, hogy legközelebb Budapestre megy reggeli misére és megnézi azt a Madonna arczu szőke leányt, s ha ez csakugyan méltó egy Uhornayhoz, akkor majd utána jár a dolognak, kibékíti az apát. Az anyák, a feleségek tudni szokták ennek a módját. Az ifju hálásan megcsókolta édes anyja kezét és elváltak. A kis bárónő Rákospalotán leszállott a vonatról, míg fia — az atya parancsa folytán — tovább, a fővárosba utazott a negyedik szemináriumi évet megkezdeni.

Uhornay ezredes a rákospalotai indóház perronján várta két hó óta nem látott hazatérő feleségét. Arcza sápadt volt, szeméi mélyen beesve feküdtek gödreikben, sugar termete kissé előre hajlott, mintha öregedni kezdett volna. Inkább szenvedő, mint boldog emberhez hasonlított. Pedig Uhornay ekkor nagyon boldog volt. Ifjukorát élte át újra, de szerelemben, boldogságban hatványozva mindezt, ami az utóbbi időnkig osztályrészeül jutott. Mariska szeretete őt az ábrándos leányok összes vonalmával, s a szerelmes asszonyok minden gyönyöreivel, kéjével.

(Folyt. következik.)

FELELŐS SZERKESZTŐ és LAPTULAJDONOS:

SZALAY LÁSZLÓ A. ügyvéd.

Hirdetmények.

Birtok eladás.

A várostól negyed órányira Radonovácson, (volt Tuba-féle föld) 49 lánecz földet gazdasági épületekkel együtt, szabadkézből elad

3—3 Vizner József.

A Piukovich János ur tulajdonát képező mintegy 14 lánecnyi területű tavankuti szántóföld szabadkézből eladó. Értesítést ad dr. Békeffy Gyula ügyvéd.

3—3